

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.05/010.06.02/ 20
Konu : Hapis cezasının infazının hastalık
nedeni ile ertelenmesi

01/01/2006

GENELGE
No : 21

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesinin uygulanmasına ilişkin bazı hususların adli teşkilâta duyurulmasında yarar görülmüştür.

Bilindiği üzere;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un;

"İnfazın koşulu" kenar başlıklı 4'üncü maddesinde; "(1) Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz."

"İnfazın dayanakları ve kimin tarafından izleneceği" kenar başlıklı 5'inci maddesinde; "(1) Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı cezaya ilişkin hükmü Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir. Bu hükmü göre cezanın infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir."

"Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" kenar başlıklı 16'ncı maddesinde; "(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57'nci maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır.

(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurumlarınınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkûmun tâbi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkûmun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkûmun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen süreler, bir süre bulunmadığı takdirde üçer aylık dönemlere göre bu fıkra yazılı usule uygun olarak incelettirilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkûmun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirim yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkra yazılı

yükümlülüklerine aykırı hareket edilmesi hâlinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurulabilir.

(4) Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince ceza infaz olunur.”

“İnfazı engelleyecek hastalık hâli” kenar başlıklı 81’inci maddesinde; “(1) Kurum hekimi veya görevli hekim tarafından yapılan muayene ve incelemeler sonucunda hükümlünün cezasını yerine getirmesine engel olabilecek hastalığı saptanırsa durum, kurum yönetimine bildirilir.”

“Mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksama” kenar başlıklı 98’inci maddesinde; “(1) Mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksama olursa, cezanın kısmen veya tamamen yerine getirilip getirilemeyeceği ileri sürülür ya da sonradan yürürlüğe giren kanun, hükümlünün lehinde olursa, duraksamanın giderilmesi veya yerine getirilecek cezanın belirlenmesi için hükmü veren mahkemeden karar istenir.

(2) 16’ncı madde gereğince cezasının ertelenmesi isteminin reddi hâlinde de aynı hüküm uygulanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemez. Ancak, mahkeme olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.”

Bu itibarla;

1- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 16’ncı maddesi gereğince hastalık sebebiyle cezasının infazının ertelenmesinin talep edilmesi ya da aynı Kanun’un 81’inci maddesine göre bu durumun öğrenilmesi hâlinde, hükümlülerin, ilk önce firara imkân vermeyecek şekilde gerekli tedbirlerin önceden alınmak suretiyle resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde cezanın infazına devam olunması, ancak buna rağmen hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil etmesi sebebiyle infazın geri bırakılması düşünüldüğü takdirde;

İnfazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığı tarafından;

a) Adli Tıp Kurumuna ya da Bakanlık web sayfasında güncellenen listede yer alan tam teşekküllü hastanelerin veya üniversite tıp fakültesi hastanelerinin sağlık kurullarına sevklerinin yapılması,

b) Sevk yazısında; hükümlünün hastalığının neden ibaret olduğu ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 16’ncı maddesinin bir ve ikinci fıkraları kapsamındaki hastalıklardan bulunup bulunmadığının, akıl hastalığı dışındaki hastalığının resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde cezanın infazına devam olunup olunamayacağına, infazın devamı hâlinde mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil edip etmediğinin ve bu nedenle cezasının infazının geri bırakılmasının gerekip gerekmediğinin, gerekiyorsa ne kadar süre ile geri bırakılmasının uygun olduğunun, gerekçeli rapor ile tespit edilmesinin talep edilmesi, gerekçeli rapor ile rapora dayanak olan belgelerin de istenmesi,

c) Adli Tıp Kurumundan ya da Bakanlığımızca belirlenerek web sayfasında yayımlanan tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarından alınan raporlarda açıklanması gereken ya da tereddüt meydana getiren hususların bulunması durumunda; gerektiğinde ek rapor talep edilmesi,

d) Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen ya da adı geçen hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan raporlarda cezanın infazının geri bırakılmasına gerek olmadığı belirtilmesi hâlinde, bu raporun yeterli görülmesi durumunda cezanın infazının ertelenmesi talebinin reddedilmesi,

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.05/010.06.02/ 20

e) Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen ya da sözü edilen hastanelerin sağlık kurumlarıncı düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan raporlarda çelişki bulunması veya kapsamı itibariyle yeterince kanaat verecek nitelikte bulunmaması hâlinde, sebebi de belirtilmek suretiyle Adli Tıp Genel Kurulundan yeni bir rapor talep edilmesi,

f) 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen ve yukarıda belirtilen usulle alınan raporlarda, hapis cezasının infazının mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ettiğinin tespit edilmesi durumunda cezanın infazının ertelenmesine karar verilmesi ile birlikte bu kararda mahkûmun tâbi olacağı yükümlülüklerin de tespit edilerek mahkûma ya da yasal temsilcisine tebliğ edilmesi ve geri bırakma süresi içinde mahkûmun bulunacağı yerin açık adresi ve telefon numaralarının ayrıntılı bir şekilde bildirilmesi ile bulunduğu yerin değişmesi durumunda da bu değişikliğin zaman geçirilmeksizin bildirilmesinin istenmesi, ayrıca bu yükümlülüklere aykırı hareket edilmesi durumunda da geri bırakma kararının kaldırılacağına cezanın infazının geri bırakılmasına dair kararda açıkça belirtilmesi,

g) Hastalığı sebebiyle cezasının infazının geri bırakılmasına karar verilen hükümlülerin bu süre içinde izlenmesine yönelik olarak alınacak tedbirlerin, bildirim yapıldığı yer kolluk makam ve memurlarıncı yerine getirilmesinin istenilmesi,

h) Hastalığı nedeni ile cezasının infazı geri bırakılan hükümlü infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığının yargı çevresinde ise bu yer Cumhuriyet başsavcılığı, hükümlünün bu yer yargı çevresi dışında bir yerde bulunması veya tedavi edilmesi durumunda ise, bu yer Cumhuriyet başsavcılığından, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığının istemi ile infazın geri bırakılmasına esas olan raporda belirtilen süreler içinde yukarıda belirtilen usul ve esaslara göre yeniden rapor alınması ile alınan rapor sonucuna göre cezanın infazının geri bırakılmasına devam edilip edilmeyeceğine karar verilmesi,

2- 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde akıl hastalığına tutulan hükümlülerde hapis cezasının infazının mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil edip etmediği koşulu aranmadığından, hükümlüdeki hastalığın akıl hastalığı olduğunun tespit edilmesi durumunda, bu hükümlülerin cezasının infazının geri bırakılması ile iyileşinceye kadar 5271 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 57'nci maddesinde belirtilen sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınması konusunda gereken işlemlerin yapılması,

3- Gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ayı geçmemiş bulunan kadınlar hakkındaki hapis cezasının infazının doğumdan itibaren iki aya kadar geri bırakılması,

4- Yapılan işlemler sırasında cezanın infazında tereddüt duyulması durumunda da 5237 sayılı Kanun'un 98'inci maddesi hükmü gereğince ilgili mahkemesinden karar alınmak suretiyle sorunun yasa ve yargı yoluyla çözülmesi,

Konularında gereken dikkat ve özenin gösterilmesini rica ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan